

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VALÓ NAPON IS.

ELŐFIZETÉSI ÁRNY HELYBEN ÉS VIDÉKEN: EGY ÉVRE 24 KORONA, FÉL ÉVRE 12 KORONA, HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VALÓ NAPON IS. EGY ÓRÁRA 2 KORONA, HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VALÓ NAPON IS. EGY ÓRÁRA 2 KORONA, HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VALÓ NAPON IS. EGY ÓRÁRA 2 KORONA, HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VALÓ NAPON IS.

POLITIKAI NAPILAP

FŐSZERKESZTŐ: DR. ÓVÁRI ELEMÉR

HIRDETÉSI DÍJAK:

NYILTTÉR SORA: 50 FILLÉR. ÉZLETI HIRDETÉSEK MEGÁLLAPODÁS SZERINT. EGY SZÓ 4 FILLÉR. NASTÁGABB BETŰVEL 8 FILLÉR.

TELEFON-SZÁM:

SZERKESZTŐSÉG: 503. KIRDÓ-HIVATAL: 379.

Új választások lesznek!!

Tegnap vezércikkünk a helyzet rendkívüliségére való tekintettel szokottnál kimerítőbben foglalkozott a kibontakozás esélyével. A kormánypart bukása és az ellenzék többségre jutása, másfelől pedig a koronának a 48-as közjogi alapon álló függetlenségi part kormányképeségével szemben eddigi elfogult álláspontja rendkívül bizonytalan politikai helyzetet teremtett. Meghatározott parlamentáris munkát most bocsátja meg magát igazán. Olyan a helyzet, hogy a politikai változtatásnak különböző irányban olyan egyszerű elve csakis kerülő uton járhat feljebb. Tegnap cikkünk a politikai matematika biztosságával jelölte meg a jövő kormányzat lehetőségeit s azon módokat, valamint eszközöket, melyek a múlt rendszerének politikai sorsát úján az ellenzék győzelem sikerének alkotmányos biztosítására szükségesek. Kéziratban tartottuk a hivatalnok miniszteriumot és a paktumpolitikát; kifejtettük a korona álláspontját a Kossuth párt kormányképeségével szemben és a kibontakozás alkotmányosan helyes módjait az új választási feltevések mellett.

Hogy politikai itéletünkben nem csalódtunk, sőt a helyzetet szabatos biztossággal bíraltuk meg, bizonyítja a fővárosi sajtó állásfoglalása is, mely teljesen egyező az általunk már korábban elfoglalt álláspontunkkal.

A „Neues Pester Journal“ a hivatalnok miniszterium lehetőségéről így ír:

„A magyar parlamentáriszmus nem jött még ezen fogalmat és nem is jött még az el megismerkedni. — Sőt egyenesen állhatjuk, hogy a magyar parlamentáriszmus meg sem tűri eme fogalmat, miért is más módon kell a parlament kormányzat lehetőségéről gondoskodni. A jövő kérdéseinek megoldása csak új alakítások mellett lehetséges, mire nézve újlag kell igénybe venni a szabad és tiszta választások útján a nemzet itéletét.

A „Magyar Szó“ következőkben ismerteti a korona álláspontját a függetlenségi párt kormányképeségével szemben:

„A 48-as évi törvény által csatolt alkotmányt illetően teszi az a tény, hogy a 48-as párt az összes 67-székkel szemben kisebbségben van, továbbá nyilvánosan eskü latta a törvényhozás másik faktorának, a koronának állásfoglalása.

„Még lehet ápitani, hogy a mostani választások szűle partviszonyok között nem lehet kormányt alakítani. Egyetlen megoldásról beszélnek tehát, fel kell osztani az új Ház-t, hogy a nemzet most már meg tudja dönteni: akarja-e a batványos alap híveit a szabadság vágy lobbogója köré sora-közíteni, vagy bukják-e a 67-es alap.

A „Pesti Napló“ szerint a Politikai Ertesítő a következőket mondja:

„A kormányképes többségi pártok megalkotása a mostani választások alapján lehetetlennek látszik. A különböző kombinációkban a bizonyos idők mulva bekövetkező választások szükségessége is szerepet játszik.

A „Budapesti Napló“-ban a vezérő-bizottság egyik döntő, súlyos tagja így nyilatkozik:

„Mi tudatában vagyunk a nagy sikernek, melyhez bennünket a nemzet juttatott. És el vagyunk szánva, hogy a most nyert tőkét feltétlenül a mi programunk megvalósítására fogjuk felhasználni. Ennek két módja van. Az első az, ha a koronát megbizná gróf Andrássy Gyulát a kabinet alakításával. Ha Andrássy kap megbízást, akkor mi kifejtjük előtte a mi programunk tételit s azoknak fokozatos és záros határidőn belüli való teljesítésére intézményes garanciákat követelünk. Ha ezeket megkapjuk nincs akadálya az Andrássy kabinet eredményes munkájának.

A második mód az, ha a korona a negyvennyolcas pártokhoz fordul. Ebben az esetben mi programunk adunk a parlamentben, aztán felosztjuk a Házat, hogy a nemzet döntson, helyes-e kormányzati programunkat, vagy sem.

Az előbbi szemelvények teljesen igazolják azon álláspontunkat, hogy ma, midőn Magyarország politikája korszakos forduló ponthoz jutott, a diadalmos ellenzéknek önmaga iránt való kötelessége, hogy ne lépjen a paktumok veszélyes talajára, hanem újabb választáson vivja ki magának a kormányképeséghez való abszolút többséget. Ezt pedig bizony el fogja nyervehetni, mert nincs többé hatalom, mely a feltámadott nemzeti szellem kinyilatkoztatásának útját állhatná.

— Nyugalomban. Minden választásokról egy sor új név kerül forgalomba: s régi megszokott alakok hirtelen letűnnek a színtérről. A politika kibocsátja új értékegyeit és a régiéket kivonja a forgalomból. A régi négy helyetti támad új. A régi tántumok megkopnak, kifáradnak. Kifáradnak azok is, akik nem voltak tántumok. Egy egész sor fiatal erő kinálkozik a helyükre. Változnak az emberek a csatasorban. De a régi nyomán egy előnyömlő új harcok a régi helyét fogja betölteni. Az öreg komédiák ok kibújnak a jelmezekből és jön a homonovus, a ki magára ölti azt. A jellemzők azok állandóak a parlament változásában. — Sok ember van a régi között, a kinek a kerület mondja a szemébe, hogy már megvált, már nem kell. — De sokan ígygezeket megelőzni ezt a ki-méleltlen igazmondást. Sokan önként kiállottak a sorból és ezeket a zajló zuzmarás, kegyetlen választásokat már a jól megérdemelt nyugalmuk kuckójából nézik végig. Hosszu névsor azoké, akik önként kiváltak a politikai Grácba, a nyugalmas penzióba. — Sok név van közöttük, amelyek valaha tartalmaztak egy-egy parlament időszaknak: sok sebhelet, sok babért jüdának ők felmutatni, ha fáradt emberek tulajdonsága volna a kérdés. De van közöttük olyan ember is, akit kiűkött a parlament élet magából. Azokra fájdalommal tekintünk, ezektől örömmel veszünk búcsút. Így megszajnáljuk a Bernáth Lajos önkéntes távozását. Jeles tagja volt a függetlenségi pártnak, most nem is pró-bálkozott régi kerületében, Tenkén. — Csávolszky Lajos nemmes alakjától is fáj a búcsúzkodás. A tiszta meggyőződés embere volt mindig és hatalmas volt az a szerep, a mi most utána másokra vár. Fabinyi Teofil is egy darab hatalom és mult távozók a törvényhozók üléssternéből. Gabányi Miklós se lép fel. Nem volt elsőrangú szerep amit ő betöltött, de annyit rövid idő alatt sikerült elérnie, hogy a neve forgalomba volt az egész országban. Fülöp Béla is vesztése az ellenzéknek. Ugyanígy a Thaly Ferenc távozás. A volt

nemzeti párt elsőbbsen is Blaskovits Ferencet vesztette el. De ez az elmulás alig fog bárkinek is fejfájást okozni. A határozottan klerikális szintű elemek kipuuszítása csak emelni fogja az új parlament nivóját. A kormánypartiak közül csak Gyula volt államtitkár hagyta oda az arénát. Pártjabeliek közül sok a követője. Legtöbbje fásultságból, unalomból mond búcsút a politikának és annyi-annyi álmos télenység után most pihenésre vágyik. Ha vannak közöttük olyanok, a kik változatosság okából költöznek ki most a jobboldal padsoariból, azok most lázas közéleti tevékenységet fognak kifejtetni. A parlamentben mindenre nyit terük, csak erre nem. V. nek olyanok is, akik az eddigi mandátum hegymászóbotjával feljutottak stréber vágyaik csúcására. Azok megpihennek fenn és szánakozva nézik le a túlekedést a lábaik alatt. — Az öreg Jékely Zsigmond kifejezetten „pihenni“ akar. Megérdemli. Salacz Gyula, az aradi kormányparti képviselő, a tizenegyedik aradi vértanu, szintén megért szülővárosába és várja, hogy az ő alakjával kiegészítse még a hálas utókor a Zala vértanuszobrárt. Gróf Forgách Antal nevét csak egy katonai állás révén ismeri a politika. A krónika szerint távozásával a törtélelem nyer. Karácsonyi Aladár a másik gróf, a ki most önként búcsúzkodik. Bárd Manassy-Barkó György is mágnása az önkéntes nyugalmunk. A jó Papp János nem sok viert zavart. Két esztendeig ült val meyk sarokban, ahonnan nem látszott ki. Most megért Biharba, vírmegeyé-jébe. Önkéntesen maradtak ki még: Brezovay László, Errethi János, Fehér Antal, Halász Zsigmond, Keszler Miklós, Maróthy László, Réthy Mihály, Szabó Kálmán, Wittmann János, végül pedig Weisz Berthold és Wolner Tivadar. Üdvözlét a távozóknak. Hozzána az érkezőknek.

— Báró Feilitzsch bukása Margittán. Margittáról jelentik, hogy az egész kerületben óriási lelkesedést keltett a kormányparti báró Feilitzsch Arthurnak bukása s a kerület előbbeni rendkívül népszerű képviselő-jének, Szathmári Mórnak fényes győzelme. Ebben a kerületben a kormánypart óriási erőt fejtett ki, hogy a kerületet visszahódíthassa és hogy gróf Tisza István benfentes emberként mandátumot szerezzen, miután már tisztában voltak azzal, hogy Kolozsváron elbukik. Nem retentek vissza semmiféle törvénytelenségtől és erkölstelenségtől sem. A vármegyei közegek pedig a legszemérmelenebbül korteskedtek és hatalmi presszióval terrorizálták a választókat. A kerület összes közsegeiben három héten keresztül a legnagyobb etetés-ítatás folyt, valamint lélekvasárlás. Tenger sok pénzt költöttek el, hozzávető számítással mintegy 140,000 koronát. A Szathmári-pártnak számos vesztégetesi esetre van bizonyítéka. A választás megelőző héten való-sággal muszáj állapotok ur lloktak. A közigazgatás teljesen szűntetelt, mert a tisztviselők mind báró Feilitzschot kísérték kortesutájában. De minden törekvésük hajótörést szenvedett. A függetlenségi polgárok a legnagyobb terrorizmus dacára hűen kitartottak Szathmári Mór mellett és győzelemre juttatták zászlóját.

— Oesterreich hat Ungarn ver-loren!

Ez az! Mindig Ausztria birtokának tekintették Magyarországot, a melyből magyar véren rekrutálták az osztrák hadsereget, amelynek a közös bank oltalmában elszívják a pénzt, melynek a közös vámtérelt alapján elemesztik a termelő erejét. De ha eddig Magyarországot Ausztria hűbéresének nézték is, szerencse, hogy végül ebből a hitükből kiábrándultak. Itt nem kormányváltásról van szó, hanem egy rendnek összeomlásáról, valóságilag egy törtéleli stílus bukásáról, amely az öntúlóság formái között állandóan a Lloyd-klubot és a benne a váltakozó kormányokat használta fel a monarchia közös céljainak és érdekeinek szolgálatára.

Az első ijedség a Rothschild-csoport tagjainak sorában támadt itt Bécsben, meg Budapesten, Frankfurtban és Párisban. A magyar ellenzék győzelmének és a magyar nemzet állásfoglalásának hírére próbálták a magyar értékek lenyomásával felelni és ez volt az első ágyú, amely a Kossuth-párt diadala ellen eldördült. Mert recseg-ropeg minden ezer érdekszféra millió zeng-zugában, hiszen föl nem teletzhet, hogy az egyetemes fölébá-dulás át ne háromjólék arra a fi-nánc területre is, amelyen majdnem már családijogon aratott egy önző és egyoldalú csoport a magyar piacot. E csoport kényelmes biztosságának vége.

A nemzeti erőtűjtés és a nemzeti tökegyűjtés Magyarországon egygyonnyal fog haladni és a magyar gazdasági érdekek hű szolgálatára majd terem magyar pénz és magyar piac.

Óriási a pánik a külügyminiszteriumban. Gróf Tisza István még a mult héten óriási érdeme gyasán emlegette, hogy amikor a parlament csorbahagyta, hajlandó volt a kereskedelmi szerződések saját felelősségére megkötni. Ez kellett Ausztriának. Forrt mit dem parlament! Egy miniszterelnök aki törvény nélkül, törvényen kívül szerződik. Hát szerződött is Németországgal. De ki fogja az új helyzetben ezt a szerződést ratifikálni. Képzeltető-e, hogy a parlament, amelynek most a legnagyobb pártja a Kossuth-párt, képzeltető-e, hogy egy ország, amely kifejezetten az önálló vámtérelt mellett nyilatkozik, elfogadjon egy szerződést, amely Ausztria ipari érdekeiért Magyarország mezőgazdasági javait feláldozza. Mi lesz hát a német szerződéssel? Mi több, mi lesz a német szövetséggel? Mi lesz az ugynevezett nagyhatalmi fekélylyel, amelynek Magyarországon csak áldozatai termettek.

De tovább, mi lesz a magyar-

— Meg vannak ijedve Wienben.

— Saját tudósítónktól. — Ausztria-ban mindenki tisztában van azzal, hogy Magyarország map-pájáról a mindentéle törvényes és törvénytelen formákban betelakodott sárga fékete szín végképp el-

tűnt és a nemzeti eszme oly diadalmosan hódít, hogy sikerének útját semmiféle praktikával elárítani nem lehet. Hiheetlen megdöbbenést keltett a lesújtó nemzeti itélet a Burgban, a Báliplatzon és a hadügyi kormány különböző telepelyein és az a meggyőződés, hogy Magyarország újabb törtélelme a negyvennyolcból indult ki, szonképen diadalmosan a negyvennyolc-hoz is jutott vissza. De nem fey-verrel, nem forradalmi lobogóval, hanem egy öntudatára ébredt nemzet békés indulatban született el-szánt akaratos nyitvánításával.

Mikor Beck báró a kormánypart számbeli és erkölcsi bukásának hí-réről szóló táviratot megkapta, ijed-ten kiáltott föl:

— Oesterreich hat Ungarn ver-loren!

Ez az! Mindig Ausztria birtokának tekintették Magyarországot, a melyből magyar véren rekrutálták az osztrák hadsereget, amelynek a közös bank oltalmában elszívják a pénzt, melynek a közös vámtérelt alapján elemesztik a termelő erejét. De ha eddig Magyarországot Ausztria hűbéresének nézték is, szerencse, hogy végül ebből a hitükből kiábrándultak. Itt nem kormányváltásról van szó, hanem egy rendnek összeomlásáról, valóságilag egy törtéleli stílus bukásáról, amely az öntúlóság formái között állandóan a Lloyd-klubot és a benne a váltakozó kormányokat használta fel a monarchia közös céljainak és érdekeinek szolgálatára.

Az első ijedség a Rothschild-csoport tagjainak sorában támadt itt Bécsben, meg Budapesten, Frankfurtban és Párisban. A magyar ellenzék győzelmének és a magyar nemzet állásfoglalásának hírére próbálták a magyar értékek lenyomásával felelni és ez volt az első ágyú, amely a Kossuth-párt diadala ellen eldördült. Mert recseg-ropeg minden ezer érdekszféra millió zeng-zugában, hiszen föl nem teletzhet, hogy az egyetemes fölébá-dulás át ne háromjólék arra a fi-nánc területre is, amelyen majdnem már családijogon aratott egy önző és egyoldalú csoport a magyar piacot. E csoport kényelmes biztosságának vége.

A nemzeti erőtűjtés és a nemzeti tökegyűjtés Magyarországon egygyonnyal fog haladni és a magyar gazdasági érdekek hű szolgálatára majd terem magyar pénz és magyar piac.

Óriási a pánik a külügyminiszteriumban. Gróf Tisza István még a mult héten óriási érdeme gyasán emlegette, hogy amikor a parlament csorbahagyta, hajlandó volt a kereskedelmi szerződések saját felelősségére megkötni. Ez kellett Ausztriának. Forrt mit dem parlament! Egy miniszterelnök aki törvény nélkül, törvényen kívül szerződik. Hát szerződött is Németországgal. De ki fogja az új helyzetben ezt a szerződést ratifikálni. Képzeltető-e, hogy a parlament, amelynek most a legnagyobb pártja a Kossuth-párt, képzeltető-e, hogy egy ország, amely kifejezetten az önálló vámtérelt mellett nyilatkozik, elfogadjon egy szerződést, amely Ausztria ipari érdekeiért Magyarország mezőgazdasági javait feláldozza. Mi lesz hát a német szerződéssel? Mi több, mi lesz a német szövetséggel? Mi lesz az ugynevezett nagyhatalmi fekélylyel, amelynek Magyarországon csak áldozatai termettek.

De tovább, mi lesz a magyar-

— Meg vannak ijedve Wienben.

— Saját tudósítónktól. — Ausztria-ban mindenki tisztában van azzal, hogy Magyarország map-pájáról a mindentéle törvényes és törvénytelen formákban betelakodott sárga fékete szín végképp el-

osztrák kiegyezéssel, a mely Tisza alatt meg lett volna. Az osztrák alkotmányt ellökték. Most a magyart akarták hátbarugni. A rugás neve lett volna a házszabályrevizió. Tisza tehát megcsinálta volna a kiegyezést. Ezt nem tudta megcsinálni. De megcsinálta a magyar képviselőház 48-as többséget. Megbukott, mert bizonyára nem ez volt a programja. Magyarországot, ha le is akarta igazni, de tényleg föltámasztotta. Egyetlen teli választási napon visszaadta Magyarországot önmagának. Mivel nem ezt akarta, mivel mást akart, a magyar nemzet a méltatlanság érzésével búcsuztatja és nem köszön neki semmit. A király azonban, amikor a lemondó viziten Tiszát viszontlátja, így fogja köszönteni bizonyára: — Ich danke!

— Saját tudósítónktól.

Az E. I. T. felolvasó ülése.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság tegnap délelőtt Csengeri János egyetem tanár elnöklété alatt zajos ülést tartott, a melyen a társaság részéről Kovács Dezső, Cs. Pap József, dr. Versényi György, dr. Gyafui Farkas vettek részt. A gyűlés elején dr. Versényi György részletes jelentésben vázolja azokat az eseményeket, a melyek a haligati közönséget érdekelhetik. — Ilyenek a Petefői Istvánról való megemlékezés, a ki „Az élet“ címen nemrégiben két novellás kötetet adott ki és a Csokonai Vitéz Mihály halálának száz éves évfordulója, a melyet Debrecenben nagy ünnepekkel fognak megtartani. A társaság elhatározta, hogy az ünnepeken két taggal képviselteni fogja magát. Ezután dr. Török István, a református főgimnázium igazgatója tartott föloivasást a mult század diákéletről, a melyet a felsőbb leányiskola és a református kollegium ifjúsága hallgatott végig. Török István föloivasásában megkapó színekkel festette a régi diákeletet, a mely különösen a kolozsvári református kollegium falai között honolt. Előadását jóízű anekdotákkal, diáksinnyekkel fűszerezte, a melyek minvégig lekötötték a hallgatóság érdeklődését. A felolvasót megéjlenétek. Kís Menyhért hírlapíró is szerepelt a műsoron mint vendég, ki három hangulatos költeményt olvasott fel. Különösen tetszett a közönségnek az „Emlék“ című vers, a melyet itt adunk:

Asztalomon egy halvány róza, A színe már kopott, fakó, Valaha bíbor tűzben égett Vagy ragyogó volt, mint a hó.

Valaha egy szép, sugár lányka Hordta kacérul a haján, Aztán megvegyt anyujtotta Egy forró bál éjszakán.

A róza mellé kézzorítást, S egy-két biztató szót adott S én — emlékszem — fülébe sugtam Most nem bánom, ha meghalok!...

Mennyi édes, sugaras emlék, Búbajos, tiszta szerelem: Egy színezetett ősi rózsán, Egy sápadt, fakó levelen!...

Versényi György felsőbb leányiskolai tanár rövid, humoros tárgyú felolvasása fejezte be az irodalmi társaság ülését. Versényi mulatságosan adta elő, hogy miért nem lett királyi tanácsos.

A társaság felolvasó gyűlése délután fél 1 órakor fejeződött be.

A NAPLO telefonszáma Szerkesztőség: 379.

Kovács János temetése.

— Saját tudósítónktól. — Az unitárius főgimnázium érdekes tanárát, Kovács Jánost, tegnap temették el a közönség nagy részvéte mellett. A ravatal, melyet az elhunyt jó barátai és rokonai koszorúkkal halmoztak el, Ferencz József unitárius püspök szentelte be, titkárnak Végh Mihálynak segédkezelésével. Részt vettek a temetésen az elhunyt közelebbi rokonai és hozzátartozói; ezek között veje: Török Kálmán honvédelezredes, a budapesti Ludovika Akadémia tanára. Eljött a végtsztesség megadására Kovács Lajos egyszerű szé-kely földműves is, az elhunytnek testvére, a ki az elhunyt fiaival Kovács Károly helyettes főgimnáziumi tanárral kísérite a koporsót.

A háznál Ferenc József unitárius püspök végezte a temetési szertartást, a melyben gyengélkedése miatt titkára Végh Mihály kisegítette. A temetésen megjelentek a három főgimnázium ifjúsága dr. Török István, Erdélyi Károly és Gál Kelemen igazgatók vezetése alatt. A halottat az egyetem nevében Pósta Béla egyetemi tanár, az ifjúság nevében Kiss Sándor papjelölő és Kozma Ferenc nyugalmazott tanfelügyelő fia búcsuztatták el szép beszédekkel. A végtsztességben megjelentek: Fekete Gábor táblai elnök, Gál Jenő, Bocskor Mihály táblabírák, továbbá az egyetem nevében Scheller István, Márky Sándor, Csengeri János és dr. Pósta Béla egyetemi tanárok, valamint dr. Széchy Ákos, a városi polgári fiu iskola igazgató tanára, stb. A koporsót valóságos elhalmozások koszorúkkal és virágokkal néhai Kovács János tisztelői, a kik mint az alább közlendő értesítés is jelzi, koszorumezváltás címén egy emlékalap létesítésén fáradoznak:

Kovács János unitárius főgimnáziumi tanár temetése alkalmával a kollegium igazgatósága elhatározta, hogy koszorumezváltás címen a néhai nevének megörökítésére emlékalapot létesít. Tisztelettel felkérme a néhai barátait, ismerőseit, volt tanítványait, hogy e kegyeletes célnak megvalósítására szives adományokat alulírtotthoz juttatni sziveskedjenek.

Dr. Gál Kelemen, igazgató.

Az idők változása.

— Saját tudósítónktól. —

Megváltozott sok mindenféle kétszer huszonnégy óra alatt. Aki tegnapelőtt hatalmas volt, az ma már gyöngye, nagyon gyöngye. Az idők ityeten való változását s az ellenzék hatalmas győzelmét hamarosan észreveszik és számításba vonják ama kis ekzisztenciák, amelyek a hatalom körül szoktak nyüzsgöni. Ezek most persze a másik oldal felé kacsingatnak. Ezek közé tartozott az a megnyerő külsejű fiatal ember is, aki ma szerkesztőségünkbe s szavakkal állított be:

— Kérem szépen a sógorom előfizető.

— Mivel szolgálhatok, — szólt udvariasan a szerkesztő.

— Hát kérem alássan, — hebegett az ifju, — tetszik tudni a városlnál megüresedett egy díjnoki állás.

— Lehet, nem tudom. — Hát, ha lenne szives a szerkesztő ur arra engem ajánlani. — Én ajánljam? Nem értem?

Hát kérem, tetszik tudni egy kis *protektio* kell.
A szerkesztő karonfogta a fiatal embert és odavezette egyenként a munkatársakhoz.
— Ime uraim, — szöjt, a választások eredménye, az első protektio-kérő egy *ellenzéki* lap szerkesztőségében.

Lengyel Károly bűnügye.

A mai főtárgyalás.
— Saját tudósítónktól. —
— január 30.

A közönség még élénken emlékszik arra a szomorú családi tragédiára, amely múlt év novemberében *Toma Zsigmond* kolozsvári járásbírói kézbesítő családjában játszódott le. A család romlását állítólag *Lengyel Károly* tekintélyes cipészemester és szakiskolai tanító okozta.

A magáról teljesen megfeledkezett ember elcsábította *Toma* 12 éves *Iona* leányát. A szerencsétlen gyermek bátyja *Toma László* posta- és tüzérkapitány és tartalékos hadnagy mindenfelé halálra kereste a csúfolt, de *Lengyel* megökött előle a városból. Az elkészített ember egy önfeláldozó pilanában először kis nővére szájába lökt, majd magára fordította a revolver csövét. *Toma László* azonnal szörnyen halt, míg a kis *Iona* pár hét múlva felépült sebeiből.

A kir. ügyészség vádja alapján a törvénytörző vizsgálóbíró *Lengyel Károlyt* letartóztatta.

Ebben a bűnügyben, amely annak idején városzerte óriási felháborodást keltett, ma reggel 8 órakor *Issekutz Gyula* táblabíró elnök letétele alatt megkezdődött a főtárgyalás. A pörben sok tanút fogtak kihallgatni. A tanúk inkább csak az eset távolabbi észlelteiről s mintegy következtetésszerűen vallomást tettek tenni, mert szemtanu egy sincs, ezért nem lehetetlen, hogy *Lengyel Károlyt* fel fogják menteni.

Krónika.

Tisza Pista, Isten veled...

Tisza I. a Várba
Sirdogált magába:
Elfogyott szegénynek
Számos kat-nája.
Suhog a szél a Vár felett!
Tisza Pista, Isten veled!

Megbukott szegénynek
Számos mamelukja,
Szánalmas mosolyát
A zsebébe dugja.
S az a mosoly most rá névet:
Tisza Pista, Isten veled!

Tízszáz, czres
Érted harcba roszott,
S e sok drága gyevyer
Csütörtököt mondott...
Csütörtökön volt az eset —
Tisza Pista, Isten veled!

A sok bőrbőrárt
Buzgón kinevezted
Héj, ha tudtad volna,
Hogy az ügyed veszteti!
Nem lesz több ily meleg telec —
Tisza Pista, Isten veled!

Páthosszal dörgögtél:
„Itéjen a nemzet!”
Es a felpreszt lett
Ime, a pervesztett...
Kimondták az ítéletet:
Tisza Pista, Isten veled!

Mint jósoldat gyakran,
Pózzal, lázban égve:
A komédiának,
Vége, vége, vége...
Igen tragikus vége lett:
Tisza Pista, Isten veled!

Kérd el Perceltől a
Történelmi kendőt —
S ird belé titokban
A multat s jövődöt!
Báronyszéked feledd, feledd —
Tisza Pista, Isten veled!

Fortuna szekerén
Nem ültél vigyázva —
S Zoltán lesz a többség
Holnap már a Házba...
Ki hitte vón, hogy az lehet:
Tisza Pista, Isten veled!

Te fogsz obstuálni
Lengyel Toltán ellen...

Fáj e pontnál versem
Tovább énekelnem...
Látod, milyen ez az élet:
Tisza Pista, Isten veled!

Szilánk.

LEGUJABB.

A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása.

Budapest, január 29. (Saját tud.)
Fiuméből táviratozzák, hogy az olasz ajku lakosság a mai választáson óriási lelkesedéssel sorakozik a függetlenségi és 48-as párt lobogója alá. Az utcákon a Kossuth-nótát éneklék és Kossuth Ferencet éltetik. Fiumének ugyanis eredetileg három jelöltje volt: *Osszionak* András kormánypárti, *Zanella* Rikárd pártönkivüli és *Lorber* József függetlenségi. Tegnap *Hadik Barkóczy* Endre gróf díszidens leutazott s az utolsó nap felakart lépni, mert erős kilátása volt a győzelemre. *Zanella* Rikárd azonban kijelentette, hogy ő a függetlenségi és 48-as alapra lép s mint e párt hive veszi fel a harcot Osszionakkal, mire *Hadik Barkóczy* gróf elállt attól, hogy a jelöltek számát szaporítsa és *híveivel Zanellát támogatta*, kinek politikai hitvallása után *Lorber József* is *visszalépett* a jelöltségtől.

A mai választáson csak két jelölt küzd a mandátumért. *Osszionak* szabadelvű és *Zanella* függetlenségi és 48-as. Este 10 órakor a szavazatok aránya a következő volt:

Zanella függetlenségi 831.
Osszionak kormányp. 645.
A függetlenségi párt *győzelmét bizonyosnak veszik*, mert *Fiumében* 2177 választó van, a melyből eddig 1476 leszavazott, holott a mult képviselőválasztáson csak 1192 szavazott le. *Zanellának még sok szavazója van*. A hátralévő 701 voksból a fele sem fog leszavazni, a miért a függetlenségi párt eddigi 186 többségét a kormánypárt *semmi szín alatt nem tudja behozni*.

Fiumében igen lelkes a hangulat s már arról is beszélnek, hogy ez a szavazás *Rozner Ervin* báró fiumei kormányzót is megfogja buktatni, a ki *Tisza István* gróf legbizodalmasabb emberei közé tartozik s a miniszterelnök sorstársa volt a hirted bank liquidációban és az oláh petroium spekulációban. A budapesti ellenzéki és kormánypárti körök az esti órákban már értesültek a fiumei közdelemről s a függetlenségi és 48-as eszmék diadalmas térhódítása az olasz ajku magyar állampolgárok között a szövetkezett ellenzék minden pártjában öszinte örömet, míg a szabadelvű pártban *igen nagy megdöbbenést keltett*. *Fiumében* a választás valószínűleg csak a hajnali órákban fog véget érni.

A függetlenségi párt győzelme Makón.

Budapest, jan. 29. (Saj. tud.)
Makóról táviratozzák, hogy *Juszt Gyula* függetlenségi 1248 többséggel ma *megválasztották* országgyűlési képviselőnek.

Visszalépett kormánypárti jelölt.

Budapest, jan. 29. (Saját tud.)
Hajduböszörményből sürgönyzik, hogy *Böszörményi Sándor* a kormánypárt jelöltje ma *visszalépett* s így *Benedek János* függetlenségi most ellenjelölt nélkül áll.

Rajk Aladár új ellenjelöltje.

Budapest, január 29. (Saját tud.)
Bajáról telegrafálják, hogy *Rajk Aladár* függetlenségi, kinek szabadelvű ellenjelöltje — *Ertl Ferenc* — tegnap *visszalépett*, ma egy *Kardos Jakab* nevű szocialista ellenjelöltje akadt. *Kardos Jakab* nem veszedelmes konkuren.

Kossuth Ferenc Miskolcon.

Budapest, jan. 29. (Saját tud.)
Miskolcra táviratozzák, hogy ott óriási lelkesedéssel fogadták *Kossuth Ferencet*, aki *Bizony* Ákos

mellett *negyhatású beszédet* mondott. Itt tartzkodása alatt *mindvégig meleg ünnepeltetésben* részesítette a lakosság a győzelmes pártvezért. *Kossuth* este utazott vissza *Budapestre*.

Orosz forradalom.

Budapest, január 29. (Saját tud.)
Szentpétervárról táviratozzák, hogy ott a forradalom teljesen le van verve s a hatóság most már a *megfoltás inkvizícióját* tizi lázas buzgalommal. *Moszkvában* és *Varsóban* azonban *még mindig tart a zavargás*. *Varsóban* ma ismét több sortűzet lőtt a katonaság az utcai tömegre, a *halottak, sebesültek és a letartóztatottak száma nagy*.

NAPLO.

— Hírek. —
* **Szabkizottsági ülés.** Kolozsvár város jogügyi, pénzügyi, rendészeti és erdészeti bizottságai holnap délután folytatják megszaktított tanácskozásait *Szvacsina Géza* polgármester elnökele alatt.

* **Méhészek gyűlése.** Az Erdélyi Méhész-Egyesület tegnap délután tartotta meg *Petőfi-utcai helyiségében* évi rendes közgyűlést, melyn *báró Jósika Gábor* elnökölt. *Agytűlésen* megválasztották az új tiszti kart és átvizsgálták az 1904. évi zárszámadásokat.

* **Hírlapi furcsaságok.** A *Dés* Hírlap írja: „Egyik kolozsvári hírlaptársunk élénk figyelemmel kíséri, hogy hogyan irnak a vidéken, de hogy Kolozsvárt hogyan irnak, arra nem terjed ki figyelme. Felhívjuk tehát figyelmét a „Kolozsvári Híradó” II. évfolyam 20. számában közölt következő furcsaságra:

Ezer lit r bor a tengerben. A sztrájkoló dok munkások ma nagy tüntést rendeztek. A kikötőben mindent fölforgattak és 1000 hordó bort a tengerbe gurítottak. A rendőrség széjelverte a feltekinkező munkásokat és harmincat letartóztatott.

Hogy ezen rémtett hol történt, azt ugyan nem akarja elárulni a szerkesztőség, azonban furcsa hordók lehetnek azok, amelyek darabonként egy egész litert tartalmaznak.”

* **Az udvarias verbászi svábok.** A verbászi kerületből írják a következő humores apróságot: *Vojnits István* báró a kerületében járva meglátogatta torzsai választóit s ahol nem találta odahaza a házigazdát, otthagya a névjegyet. A derék svábokat rendkívül meghatotta a megüszárltetés és elhatározta, hogy azt nem hagyják viszonzatlanul.

Hamarosan mindannyian névjegyeit csináltattak, borítékba tették és a torzsai községhez — személyesen nyújtották át a bárónak. Mondani is fölösleges, hogy ezek után a báró is meg volt hatva.

— **Katonák a hóviharban.** Egy olasz bersaglieri-század a napokban gyakorlatokat végzett a *Mont-Cenis*-en. Hazatéréskor a csapatokat hóvihar érte utól, úgy hogy alig lehetett látni öt lépésnyire. A tisztek figyelmeztették a katonákat, hogy maradjanak egy tömegben. A vihar azonban mind erősebb lett, felkavarta a két lányi magas havat és hóomlásokat zudított a hegyről. Nagy kinnal és fáradsággal jutott el a század a *Cassa* erődhöz, ahol kintűnt, hogy két ember hiányzik. *Nasi kapitány*, továbbá *D'Erecco* és *Reggio* hadnagyok vezetésével azonnal elindult husz alpesi vadász az erdő legénységéből, hogy az eltűnteket megkeresse. Csak lépésben haladhattak előre, de kiáltásaik, trombitajeleik, lövéseik hangja mind

elveszett a tomboló vihar és az alázuhánó lavinák zajában. Este kilenc óráig folytatta a derék csapat mentőkíséreltet és akkor teljesen kimerülve kellett visszatérnie az erdőbe. — Itt pedig attól félték, hogy a két eltűnt meg fog fagyni kűnn. De szerencsére nem így történt. Egy lezuhanó hógörgeteg kiragadta a sorból a két katonát és egy völgybe sojorta, a nélkül, hogy a többiek észrevették volna, mert a szemükbe csapkodó hó elvette látásukat. A völgyből nagy nehezen fölkapaszkodtak és azután megpróbálták, hogy megkeressék csapatjukat, a mi azonban nem sikerült nekik. Keresztül-kasul bolyongva egy teljesen ismeretlen hegyvidékre értek. Estefelé az egyikük annyira kimerült, hogy összerogyott, társának azonban sikerült egy vadász-kunyhót fölledeznie. Odavitte magával félig megfagyott bajtársát és ott töltötték az éjszakát. Másnap reggel az erdő parancsnoka öt expedíciót küldött az eltűntek keresésére a kiket az egyik meg is talált a kunyhóban. Rótteneesen fázók és éhesek voltak, más bajuk azonban nem volt. Mikor az erdőbe megérkeztek, harsány üdvözléssel fogadták őket.

* **Hó.** Említést érdemlő eset — az első nagy hó leest. — Nem sok esett, de mégis annyi, — hogy nem lehetett ottan hagyni. — Ezért tehát a sok vicci — a trotóárolt leveles — a kocsiúra, ahol már — S a kinek sokat kell futkosni — annak ma jó volt a galosni — meij jó, ha angol, vagy orosz, — csak hogy ha nincs, hát akkor rossz. — De fájdalom, a hó nem álló. — S busu! a számos hókapáló — mert szomorú a kereset — ő eddig mitse keresett. — Azért eseng e sok szegény —, hogy lenne bár a tél kemény — az utca tele legyen hóval — a kocsi se menjen; szóval — hogy fegyveje őket a város — mert nekik idv, mi másnak káros.

* **Kézrekerített rablóbanda** Jassnova határszéli községben — mint nekünk írják — érdekes büntény tartja izgalomban a lakosságot. A hatóságoknak már már ugyanis régebben tudomására jutott, hogy a környéken jól szervezett betörőbanda működik, mely összeköttetésben áll több szerbiai betörővel. A Délvidéken gyakran kerültek forgalomba olyan tárgyak, melyek Szerbiából kerültek ide, de sem a betörőket, sem pedig az orgazdát, aki a rablott tárgyakat forgalomba hozta, nem sikerült kideríteni. Most azonban egy csunya büntény nyomra vezette a csendőrséget. — *Jassnován* lakott egy *Miladovics Arzen* nevű ember, a kit a napokban vértől boríva halva találtak az utcán. A nyomozás során kiderült, hogy ezt az embert egy *Gruits Jásó* nevű ember verte agyon bosszúból. A megölt ember ugyanis, szerelmi viszonyt folytatott *Gruits* feleségével. A viszony már régebb idő óta tartott, mert *Miladovics* rendszerint akkor ment az asszonyhoz, a mikor a férje a társaival betörések miatt távol volt. Az elrabolt tárgyakat *Miladovics*hoz vitték, a ki összeköttetésben állott a szerbiai betörővel. A magyar részen elrabolt tárgyakat *Miladovics* rendszerint Szerbiába küldte és ott értékesítette, a Szerbiából hozott rablott tárgyakat, pedig nálunk adták el. A mult kedden *Gruits* és társai új betörést akartak elkövetni, de mert az idő nem kedvezett, még este 10 órakor visszatértek. *Gruits* ekkor az orgazdát ott találta feleségénél. — A felbőszült ember először *Miladovicsra* roszott s azt baltával agyonverte. — E közben az asszony-nk sikerült kimenekülni és elrjözni. — Másnap a mikor a holttestet megtalálták, előkerült az asszony is, aki aztán elmondta a csendőroknak, hogy mi-kép történt a gyilkosság. Az asszony, hogy a saját bűnét elpalástolja, leleplezte az egész bandát. Így kerültek aztán lépre *Gruits* bűntársai is. A gyilkost és betörőtársait letartóztatták és a nyomozást folytatják.

x **Látta-e Ön már a Rónai „Európa” kávéházában a Lefkovits-féle új billiárd asztalokat?**

Farsangi napló.
Február 1. Vörös-kereszt-estélye, Vigadó.
1. Református diákbál, New-York.
Február 4. Tiszti-estély, New-York.
Február 4. Református pannóvenékek bátyja Központi szálló.

Felolós szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.
Kiadó: „NAPLO” hírlapkiadó-vállalat.

NYILTTER

Reggelig nyitva.
A **Jókai** kávéházban Jókai-u. 4. sz. a farsangi idény alatt naponta, éjjel után
friss korhelyleves és valódi szépesi tormás virsli.
Műlató közönség találkozó helye
Heimann Sándor kávész.
Reggelig nyitva.

ŐSZI ALBERT
ékszer és óra nagyraktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árúba. — Javitások felvállaltatnak.

Hunyadi-Kávéház!
Hunyadi-kávéházban Hunyadi-tér 5. sz. a. a farsangi idény alatt naponta éjjeli után hideg büfé és valódi szépesi tormás virsli. A műlató közönség szórakozási helye. Tisztelettel a tulajdonos. Reggelig nyitva!

Új üzlet! A vashid mellett Új üzlet!
valódi SINGER varrógépek raktára.
Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a volt **Bernáth E. Sándor** -féle kerékpár és varrógép-kereskedést átvettük és azt **Finkler és Társa** cég alatt (Babos-palota) tovább vezetjük.
Nagy raktárt tartunk kerékpárakban, varrógépekben és azok alkatrészeiben.
Mechanikai javító műhely.
Javitunk: varrógépeket, kerékpárokat és írógépeket. — Észítünk: villanyosengő berendezéseket, emaillezéseket, nikellezéseket és minden e szakmába vágó javításokat **olcsón és pontosan**.
Varrógépek részletfizetésre is kaphatók gyári áron!
Szerkezeti hibákért 6 évi jótállást vállalunk. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölünk. A n. é. közönség b. pártfogását kérve vagyunk tisztelettel **FINKLER és TÁRSA.**

TRISKA J.
zongora-raktára
Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).
Zongorák, pianinok, harmoniumok és cimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.
Hangszerek becseselését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.
Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára 1100 korona.
Bármikor megtekinthető!

Telefon-szám 399.
STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzfűszerkereskedése
KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.
A közlő nagy ünnepek alkalmával felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy **STERN JÓZSEF** liszt-, fűszer- és tűzfűszerkereskedőnk Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt a legjobban és a leolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzfűt beszerezni.
Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, valamint ismerőseimet, hogy **Jókai-utca 3. sz. a., a „New-York”-szálloda mellett** **Fog-műtermet** nyitottam,
Tisztelettel **Tüköri Armin.**